

Уроктын темыже: А.Мичурин-Азмекейын «Керем онго» ойлымашыштыже Мирон кочан образше.

Уроктын цельже: а) Мирон кочан образшым лончылен, тудын яндар, поро чонжым, пүртүсүм уло кумылжо дене йөрәтен моштымыжым, тудын поянлыкшым арален кодаш тыршымыжым поснак палемдаш; б) тунемше-влакын тўткылыкшым пўсемдаш, исследовательский навыкшым, каласкален моштымыштым вияндаш; в) пүртүсүм йөрәташ, тудым арален шогаш таратымаш.

Оборудований: А.Мичурин-Азмекейын «Керем онго» ойлымаш, Н.Некрасовын «Дед Мазай и зайцы» текст-влак, компьютер, проектор, «Дед Мазай и зайцы» мультфильм.

Уроктын радамже:

1. Орг.ужаш. урокын темыж ден идеяжым палдарымаш.

2. Актуализаций:

- Молан ойлымаш «Керем онго» маналтеш? Ойлымаш мемнам молан туныкта? Можо але ко тыланда утларак келшыш?

3. Урокын темыж дене паппа.

Т.М. – Рвезе-влак, а те паледа мо, мом ончыкта Мирон лўм? Молан писатель тиде лўмым кучылтын? Айста, йолташ-влак, Эльвинам колыштына, тудлан посна заданий пуалтын ыле: тиде лўмын мом ончыктымыжым пален налаш

/Ибатова Э. каласкалымыже/

Т.М. – Чынак вет, келшен толеш? Вот тыге керек-могай писателят шке геройжылан тыглай гына огыл лўмым пуа, чылажымат шотыш налеш.

- Мирон кугызам кузе сўретлыме? Могай койыш-шоктыш дене тудо ойыртмалтеш?

/тунемше-влакын мутышт: поро, пўртўсым йўрата, янлык-кайык-влакым чамана, нунылан полша, еў-влакым вурса, пуртус нерген пеш шуко пала..../

- Мирон кугыза мом туныктен ойла, молан туныкта мемнам?

/Ишпаева Д. ойла. Тудлан текстыште Мирон кугызан туныктен ойлымыжым шымлен толаш заданий пуалтын/

- Мирон кугыза гай еў-влакым паледа мо? Ком пўртўсым аралышылан шотлаш лиеш? */Лесникым/* Чынак, уло тыгай профессий, кудыжо чодырам, тушто илыше чыла чонаным пала, нуным арала. Мыланна ынде Маша пален толмыжым каласкала.

/Ишмуратова М. каласкалымыже. Тудлан лесник-влак нерген ковайже деч йодышт толаш заданий пуатын/

- Тиде ойлымашым лудмеке, ала эше иктаж-могай произведений ушыш толын пура? */Н.Некрасовын «Дед Мазай и зайцы» почеламутшо/. Лудында мо тиде*

произведенийым? Монденда гын, изишак шарналташ мултыкым ончена. Только сайын, т□ткын ончыза, вара ме Мирон кугыза дене Мазай кочам та□астарена. / «Дед Мазай и зайцы» мультфильмым ончымаш/

- Могай вара икгайлыкштым ужаш лиеш?

Мазай коча	Мирон кугыза
Сюжетын рудо йыжынже: азапыш логалше меран-влакым утарымаш. Кугу вуд годым меран-влакым поръен кашакын кучымышт,, пуштедымышт шотышто геройын чон йосын азапланымыже («Где у них совесть?..»)	Сюжетын рудо йыжынже: керем онгыш логалше сузо-влакым утарымаш. Ик ен (Курий Васлий) опышым шындылын. Мирон кугыза шыдыж дене манеш: «Тыгай йон дене пытараш – кугу намыс!»
Мазай коча пуртусышто чыла чонаным йората, неле годым нунылан польшым пуа. Тудо кок мужыр мераным монгыжо конден ырыктен эмлен колта	Мирон кугыза пуртусым аралаш да тудын поянлыкшым шукемден шогаж ужеш. Пунчо лыгеш кишым йыгалтен, сузын сусыржым эмла.
Меран-влакым эмлен колтымек, «Не попадайтесь зимой» манын ужата	Кайыкын сусыржым эмлымек, ирон кугыза манеш: «Тетла ит логал».
Мазай коча – йомартле, мыскараче, илышым йоратыше, кукшо гуманизм шулышан\ Шочмо пуртусым нимучашдыме йоратыше.	Мирон кугызанат мыскараче койышыжо пыртак шижалтеш. Но писатель тидлан кугу верым ок ойыро.

Т.М. - Азмекей шке ойлымашлаштыже янлык ден кайыквусо нерген воза гынат, айдемым р□д□ верыш луктеш. Писатель геройжо-влак гоч п□рт□сым й□раташ, тудын поянлыкшам шукемдаш ужеш. **Кажне е□ шочмо п□рт□сым эреак арален, чот переген шогышаш – ойлымашын р□д□ шонымашыже.**

- А ынде ойлымашым сылнылык могырымат шергал налына. Писательын шкенжын п□рт□сым, шочмо кундемжым сайын палымыже коеш: могай пушенге-влак кушкыт, могай янлык ден кайыквусо-влак илат, вер-ш□рын л□мыштымат сайынак пала./*Капаров А., Семенов Н., Шамеев В. мутыш*/

- А могай эпитет ден та□астарымаш-влакым кучылтын? Нуныжо мо нерген ойлат?

/ *Таканаевын В. мутшо*/

Т.М. - Рвезе-влак, таче ме п□рт□с нерген ятыр ойлышна, ойлымашын т□□ шонымашыжымат палышна, а те п□рт□сым аралаш кузе полшеда? Эше могай проблеме-влак улыт мемнан йырым-йырна? /Фото-влакым ончымаш. Пажбекова К.-н каласкалымыже/

4. Иктешлымаш.

Т.М. –П□рт□с – мемнан илышна, моторлыкна. Яндар п□рт□с ло□гаште айдеме шканже у вийым налеш. П□рт□с деке мелын шогышо е□ лывырге койышан, поро чонан лиеш. **Шочмо п□рт□сым эреак т□затен толаш – кажне е□ын кугу суапше, порышо.**

М/п. А.Мичурин-Азмекейын эше вес ойлымашыж-влакым: «Ола□ге ден шере□ге», «Ш□мдымо айдеме» - лудаш.